

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Egy évre . . .	5 " " "	Fél évre . . .	8 " " "
Fél évre . . .	2 " " "	Negyed évre . . .	4 " " "
Negyed évre . . .	1 " " "	Egy órára . . .	1 " 70 "
Egy órára . . .	1 " " "	Egyes szám ára	4 fillér.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

TÁVIRATOK.

Elhunyt fővárosi tanácsos.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, márcz. 9.

Kullmann János, a főváros egyik legnépszerűbb tanácsnoka ma reggel meghalt.

A német császár elleni merénylet.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márcz. 9.

Bremából jelentik; A Weiland kihallgatására vonatkozó rendőrségi iratokat átadták az államügyészségnek és a vizsgáló bíróságnak. Bár a rendőrség folyton kutat, nem merült fel semmi alap arra, hogy a tettnek politikai indokokat tulajdonítsanak. A vizsgálatot kétségtelenül Weilandnak egy elmeorvóintézetbe való internálása fogja követni, hogy megfigyeljék és megállapítsák elmeállapotát.

Budapest, márczius 9.

Vilmos császár táviratozott Bremerhavenbe Henrik herczegnek, hogy sebesülése nem súlyos s a herczeg ne is jöjjön e miatt Berlinbe.

Bergmann tanár, a kit a császári palotába hívtak, közvetlenül azelőtt érkezett haza Pétervárról; a professzor azt hiszi, hogy komplikációk nem fognak bekövetkezni, és a seb két hét alatt teljesen begyógyul.

Bremából jelentik, hogy a vizsgálatot már talán holnapra befejezik s aztán az ügyészség megteszi vádindítványát. Még csak azt nem sikerült felfederíteni, hogy hol szerezte a merénylő a sincsapot, a melyről azt mondja, hogy úgy találta.

Budapest, márcz. 9.

A király ma délben megjelent a német nagykövetségen, a hol nem is sejtették jövetelét. Eulanburg nagykövetnek a lába fáj s ágyban fekvő beteg, ezért tehát felesége sietett a király elé az előcsarnokba. A király gratulált a nagykövetnek Vilmos császár szerencsés megmeneküléséhez s aztán még husz percig maradt a nagykövetség palotájában.

A kített íven feliratkozott az arisztokrácia, a tábornoki kar s több egyesület.

A burok szabadságharcza.

— A „Debreczen” eredeti távirata. —

Budapest, márcz. 9.

Londonból jelentik: Kitchener lord február 27-én Bothával és más burvezetőkkel Middleburgban találkozott, hogy arról a kérdéstről tanácskozzanak, lehetséges-e az ellenségeskedést beszüntetni. Mint ugyancsak Pretóriából e hó 6-dikáról jelentik, Pretóriában és Johannesburgban nagy megnyugvással fogadják Kitchenernek Bothával való összejövetelét, mert az reményteljes következtetésekre jogosít.

Ugyanennek az ügynökségnek jelentik Sommerset-Eastből e hó 7-ről: Kritzinger kommandója Pearstons kiűritése után Pearstonból észak-nyugatra fekvő vidékre vonult vissza. A burok Pearston bíráját és parancsnokát foglyokul vitték magukkal. Delisie kommandója ma ideérkezett.

Budapest, márcz. 9.

Londonból sürgönyzik, hogy az esti lapok jelentése szerint Kitchener lord ma találkozott Bothával. Hogy a találkozás mit eredményezett, még nem tudják.

A Reuter-ügynökség ma — péntek déli — sürgönye szerint Krüger elnök mit sem tud erről a találkozásról.

Tőzsde.

Budapest, márcz. 9.

Holländer Adolf és Fia debreczeni termény kereskedő cég távirati tudósítása a mai budapesti ákról:

Déli z á r l a t :

Buza	1901. Áprilisra	7.61	7.62
	1901. Októberre	7.71	7.72
Rozs	1901. Áprilisra	7.47	7.48
Zab	1901. Áprilisra	6.24	6.25
Tengeri	1901. Májusra	5.21	5.22

Amerika $\frac{1}{4}$ magasabb
Készáru üzlet magasabb.

Csak a magyar türi ezt.

Nagy ur a konzul! Vannak neki dragománjai a Balkánon, hivatalnokai másfelé, jár neki az állam pénzéből fizetés, csunya nagy fekete sas van a háza előtt egy táblára festve s ott lóg a házon az ország jelvényeképen a fekete-sárga zászló is. Ott kellene lobognia a magyar nemzeti zászlónak is. De ninesen ott. Mikort ezt az országgyűlésen felpanaszolják egyes képviselők, azt a választ nyerik, hogy ott van a házon az a zászló is. A képviselő hiába feleli, hogy utazásai közben a tulajdon szeméivel győződött meg az ellenkezőről, legföljebb megmosolyogják érte — oh kis naiv lélek, ugyan mit lármázol ezen?

Nagy ur a konzul! Megrugdossa ugyan a magyart lépten-nyomon, (mert csak a pénze esik jól neki), hanem azért a konzul urról beszélni nem szabad, őt bántani lehetetlen, mert hiszen minden legkisebb megbántás mely az ő személyét éri, érne egyuttal a nagy, a dicső, a szent Ausztriát, a melynek nevében a konzul ur él és uralkodik.

Nagy ur a konzul! Ha az országgyűlésen elpanaszolja valaki, hogy az állam fizetését élvező konzulok nem tudnak magyarul, azonnal kész a panaszra a válasz. Hogy hiszen nem lehet kívánni minden egyes konzultól, hogy magyarul tudjon, elég ha van a hivatalában olyan ember, aki ért magyarul. Ilyen magyarul értő hivatalnok pedig, mint mondják, minden konzulátusnál van. Ezzel vége a naiv lélek panaszának.

Pedig nemcsak hogy a konzulok nem tudnak magyarul, de a hivataluokaik sem. Ezt most Budapest főváros tanulta meg saját tapasztalatából, a melynek a genfi konzul küldte vissza egy irását, mondván, hogy ő nem köteles magyarul tudni, írjanak neki vagy németül, vagy franciául. — Mikor a főváros visszaírt neki, kérdezve, hogy melyik törvény vagy rendelet az, amely szerint a konzullal a magyar hatóság németül vagy franciául tartozik levelezni — ezt a levelet már fel sem bontotta a genfi konzul. Felbontatlanul küldte vissza.

Hiszzen csak nem is fog mindenfélre barbár népséggel levelezni az előkelő genfi konzul ur. Mit neki a ma-

gyar? Köteles ő magyarul tudni? Azt mondja, nem köteles, nem is téri sem az ő, sem az alkalmazottainak a füle az ilyen ázsiai idiómát. S az ország első városának levelét visszalöki, dobja, rugja a konzul ur, akit működésében annyi kétfejű sas támogat, hogy a teljes kielégítés célzatából már igazán csak a becses képére kelene egyet-egyet sütni két oldalról.

S hát aztán az ilyen konzul, aki ily vakmerő orezátlansággal neveletlenkedik az ország első városával szemben, mit csinál vajjon, ha elébe kerül oltalomért, segedelemért, — valamely bajba esett szegény magyar, egy munkás, vagy egy árva, vagy egy elesett leány? Ugy bánik velük, ahogy Budapest szék- és fővárossal bánt: neveletlenül.

Budapest szék- és főváros pedig tanácskozik most erősen, hogy mit csináljon, hova írjon ő szent felsége, a konzul ur ellen. De hát persze ez bajos. A konzul ur nagy ur! A konzul ur fogalma egy fogalom Bécsesél s ezen utóbbi fogalom kétségkívül nem fog felháborodni azon, hogy a konzul ur visszarugdossa a magyar leveleket.

Igy állunk. Dobálhatjuk aztán az olvasatlan milliókat párisi kiállításra, hogy ott mutogassuk nemzetünk tekinthetőségét, állami önállóságunkat, mikor az államot az idegenben a tulajdon pénzén fizetett szolgáló ily rugdosás oldalba.

A konzul nagy ur! Ha nem tudná, hogy ő büntetlenül neveletlenkedhetik,

Kobra halála.

A „Debreczen tárczája.

... van egy kigyófaj Hátsó-Indiában, mely ha megéhezik, csak a szeméit mereszi a közelébe került állatra s ez a szerencsétlen kábultan esik a földre s tehetetlen zakmánya lesz a csuszó-mászó fenevadnak.

Ebéd után volt. A szobában illatos szivarfüst terjengett s mi kényelembe helyezkedve hallgattuk az öreg szobrász elbeszélését.

— Táncozott és dalolt, — kezdte az öreg — s a közönség ujjongott a lelkesedéstől. Habkönnyű jelmezében mikor a színpadra lépett, minden látás remegett a szemek előtt s ő énekelt mosolygva s szeméivel szikrákat szórt a közönség közé.

Micsoda látvány volt, szentséges Isten! Haja, két szeme feketébb a koromnál, arca hófehér, termete egy istennőé.

Siettem megismerni; csillaga volt a „Glóbusz” színháznak, én meg az ő csillaga lettem.

Nem volt nap, vagy nem volt óra sem talán, melyet mellette nem töltöttem volna, rabszolgaként türve szeszélyeit.

Együtt érkezünk, együtt jöttünk — mentünk folyton s ő jéghideg maradt és visszautasító velem szemben.

Megismerkedésünk óta hónapok teltek el, de a köztünk levő úr nem akart kiseb-

nem is tenné. De tudja, hogy ez neki szabad.

Mert ő vagy ur, a magyar állam pedig ő előtte semmi . . .

Budapest, március 9.

Ítéljenek a választók!

Beavatott helyről igen érdekes dologról értesítenek minket. A szerint a kormány az esetben, ha az összeférhetetlenségi revízió a képviselőház plemumában meghiusulna, levonná ezt az ügyet a napirendről s a választók elé vinné a kik szigorúan ítélnének a revízió meghiusítói fölött. Hanem az ügy ma még nem áll olyan rosszúl.

Kormánykörökben úgy vélik, hogy a revíziós javaslatnak nagy (100—200) többsége lesz. Mindaazonáltal tény, hogy a kormánypártnak egy tekiütélyes r é s z e küzd a javaslat ellen.

A napokban értekezlet volt egy budapesti klubban, a melyben kormánypárti képviselők vettek részt.

Noha csak husz képviselő jelent meg, ezek méis hangsúlyozták, hogy 60 társukat képviselik, akik valamennyien ellenzik a revíziós javaslatot. Az értekezlet egyelőre csak a bizottsági tárgyalásnál követendő eljárásban állapodott meg és abban, hogy aláírássokat gyűjtenek a javaslat ellen való szavazás érdekében. Hanem azért kormánykörökben még erősen biznak abban, hogy a revízióból törvény lesz.

bedni. Ellenkezőleg: naponként éreznem kellett, mint váltam eszközüvé a leány szeszélyeinek.

Parancsoló, gögös bánásmódja naponként felingerelt, de valahányszor arcom borulása kitörést jelzett, mosolygva hozzám lépett s karjait a vállamra téve mélyen a szemembe nézett. Ah, az a pillanat!

Kobra, — mormoltam ilyenkor, s szememmet a földre sűtve a kigyóra gondoltam.

Lassan köznevetség tárgya lettem s voltak, a kik sajnáltak. A szeretet a gyűlölettel dühös csatákat vívott bensőmben váltakozó szer-nesével.

Egy nap, miután a klubban vérg boszszantottak, feldühödve rohantam a lakására, hogy egyszer már mindent a szemébe vágjak. Erős leszek fogadtam az utczán s vagy szakítunk, vagy a feleségem lesz.

Határtalan meglepetés ért: amint dult ábrázattal a szobába törtem, ő mosolygva fogadott. Mosolygva léptem hozzá s mélyen a szemembe nézve, pirulva kérlélt, hogy vegyem már őt feleségül.

Kobra — mormoltam önkénytelenül, a hideg végigrázott s gondolatom Indiában kalandozott.

Hónapokig dolgoztam a jegyajándékon, mely Kobra életnagyságu szobra volt, a „Bimbilla” legjobb szerepében.

Egy napon, mikor a szobor elkészült,

Tanítás egyfolytában.

A helybeli reáliskolai tanár kar kérvénye. Debreczen, márc. 9.

Az állami reáliskola derék tanárkara az iránt folyamodott a kultuszminiszteriumhoz, hogy engedessék meg az egész napi tanóráknak reggeli 8 órától délutáni 1 óráig egy húzamban való szakadatlan megtartása, a mikor tehát a délutáni idő teljesen felszabadulna a tanítási kötelezettségtől.

Mi teljességgel nem értjük, hogy a közérdek szempontjából véve micsoda tekintetek kívánhatják azt meg, hogy ez a kívánság nem hogy megadatnék, de még csak kifejezésre is jusson valahol?

A mi társadalmi szokásunk, foglalkozásunk, munkabeosztásunk nem engedi meg azt, hogy az eddigi rend változást szenvedjen. A tisztviselői kar, az iparral, kereskedéssel foglalkozók serege, a többi tanintézetek tanárai, tanítói, tanítványai mind 12—1 óráig óhajtják ebédjüket elkölteni, a gazdacember pedig az ő 12 óras ebédjéről majd csak akkor mond le, a mikor mások évtizedek óta megváltozott sort hoztak be az élet rendjébe. Szóval a reáliskolai tanár urak az indokolatlan s teljesen szükségtelen változtatási törekvessel bizonyára magukra maradnának. Elég baj az a fővárosi tanintézetek növekedésének is, hogy 5 óran keresztül gyűrük a szellemi táplálékot beléjük.

Nepszerű felolvasásokat tartunk az egészségügyről, tanszéket állítunk e tudomány kultiválására, mint tantárgyat, bevezetjük már még a népiskolába is, s emellett a közegészség érdekében azzal akarunk szolgálatot tenni, hogy 5 órán át tartunk egy folytában a tanterem levegőjében a szegény gyermekeket.

Nálunk a kir. adóhivatal próbálkozott már meg egy néhányszor az ilyen kísérlettel, de ott is hol ide, hol oda próbálták a szolgálati órákat beosztani.

Hát csak ne legyünk mi olyan fővárosiak, a kiknek egyéb mentességük sem

szokott esteli sétánkból visszatérőben felveztem a műterembe.

Szinte megtántorodott, midőn a villanyláng megpillantotta hasonmását.

Egy hang nélkül nézett körül s meg sem köszönte mikor eltávozott.

Szóltanul haladtunk egymás mellett s a lakására érve, kérdőre vontam a hallgatásáért.

A legfrivolabb szerepemben örökítettél meg — felelte dühtől remegve.

Tekintete megdermesztett, Csábállásban folytatta. — Össze fogod törni, vagy szakítunk ha tetszik.

Hiába rimázkodtam, hogy legremekebb alkotásomat ne akarja semmivé tenni, hiába könyörögtem, hogy senkisémet látja, félre tesszük, — nem hallgatott meg.

A kobra maradjon kobranak, és ne hunyja le a szemét. Ő megsajnál: meg akarta tagadni saját magát s ezzel önnön vesztét okozta.

Távazásom után megsajnál, bérkocsit hozatott s félreeső utcákon vágatva hajtattott lakásomra.

A műterembe érve a kerekéken álló szobrot félre tolatta, a helyére maga állott s a villanyt lecsavarta.

Ez lett a halála! Örülként rohantam fel a lépcsőkön s az előszobában egy kalapácsot kapva, iszonyu erővel csaptam a — Kobra homlokára.

Indiában van egy kigyófaj, melynek ereje a szemében vagyon. Sz a l a y László

lehet, mint az, hogy a tanárok és növendékek egy részének távol, sokszor a főváros területén kívül eső lakhelyeiről terhes dolog naponként kétszer bevasutazni, vagy biciklizni a fővárosba a tanintézet helyére. Reméljük, hogy a szóban forgó tanárkari kérelemnek nem fognak helyet adni.

Színház.

Színházi műsor:

Vasárnap, márcz. 10-én két előadás; 3 órákor, félhelyárral: **A királyfogás.** Operette 3 felvonásban. — Este 7 és fél órákor, bérletszűnetben: **Mária bátyja.** Eredeti népszínmű 4 felv.

A Boszorkányvár hozott az este üres házat. Maga az előadás ezt a házat sem igen érdemelte meg.

Bödi Ella uralta tegnap a színpadot, hangja gyönyörűen, teljes erővel csengett. Játéka meleg, kifejező volt. Minden ének-száma után tapsvihar hangzott fel, úgy hogy meg kellett azokat ismételnie. Kállay kedves, fürgé Verus volt, s szépen énekelt. Környei kedvvel, elevenséggel játszott és dalolt. Bárdos igyekezetet árult el. A rekedt Karacs helyet hirtelen beugrott és a fekete táblán szíves elnézést kérő Makray jobb ügyhöz méltó buzgalommal igyekezett megbirkózni hangszerével. Hogy ez — kezdő énekes létére — nem sikerült neki, azon nem esodálkozunk. Játéka különben ügyes volt, A Szathmáry helyett játszó Lendvai botránysan gyenge és illuziót fosztó megjelenés volt.

Az összjáték ellen azonban rengeteg a kifogásunk. A régi keserves idők jönnek el ismét, amikor próba nélkül játszanak el oly darabot, minő a tegnapi is volt s a mely a leglelküimeretesebb tanulmányozást kívánja. Ilyen előadást a vidéki ripacsok is képes produkálni. A debreczei színház azonban, úgy látszik, tul akar tenni készületlenség dolgában a fabódék lakóin, kiknek az igazi művészi hatás iránt bizonyára sokkal magasabb és nagyobb ambíciójuk van, mint a mi magukat elsőrangú erőknél nevezni szerető színészeinknek. Különben ok ártatlanok a dolgban, a vezetőség a hibás egyedül. Am lássa az eredményt, láthatta tegnap este is. Pardon! nem láthatja, mert alig volt kit látnia.

Eltolonczolt színészek.

Megirtuk, hogy a belügyminiszter hat vidéki színiigazgatótól megvonta a játzsai engedélyt. Ezek közt volt, mint említettük, Fekete Béla színiigazgató is, aki mostanáig Beszterczén játszott, s ezáltal, tekintve a város erős nemzetiségi jellegét, egyúttal határozottan a magyarság ügyét is szolgálta. A belügyminiszter rendelete a színiigazgatói engedély megvonása tárgyában tegnapelőtt délután 5 órákor érkezett meg a beszterczei szolgabíróhoz, a ki tudtára adta Fekete igazgatónak, hogy a társulatnak nem szabad többé játszani, s már aznap sem szabad az előadást megtartani. Az amugy is nagy nyomorusággal küzdő színészek azonban nem akartak engedni a kegyetlen rendeletnek s este a főszolgabírói tilalom ellenére megkezdtek az előadást. A szolgabíró erre esendőröket rendelt a színházba, s előadás közben, az első folvonás alatt, karhatalommal kivitette a színészeket a színpadról, s kiirtette a színházat, a melyet nyomban becsukott. A színészeket pedig, akik semmiáron sem akartak Beszterczéről távozni, toloncz

uton felszállította Budapestre. A szociális-táknak tehát nincs okuk többé a panasza-ra ha a kormány ide-oda tolonczoltatja őket: már Thália fölken papjainak is kijut belőle.

Szerelmi tragédia Debreczenben.

Gyilkosság és öngyilkosság a Fehérló szállodában.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, márcz. 9.

Egy szerelmi dráma utolsó felvonása játszódott le ma hajnalban a Fehérló szálloda egyik vendégszobájában.

Egy vagyonos nagyvárad-i kereskedő 22 éves fia és a kedvese a dráma áldozatai. A fiu 22 éves, könnyen lángra lobbanó szívével olthatatlan szerelemre gyult egy olyan leány iránt, aki egyáltalában nem hozzá való volt s házasságról szó sem lehetett köztük.

Ez adta a két szerelmes kezébe a gyilkos fegyvert. Elhatározták, ha már az életben nem lehetnek egymásé, a halálban egyesülnek.

Hagyási Sámuelnek hívták a mindössze 22 éves fiatalembert. Az édes apja vagyonos kereskedő Nagyváradon.

Már régebben elhatározta kedvesével Rosenbergné Natáliával együtt hogy öngyilkosságot követnek el. Ma hajnalban aztán eldördült a gyilkos golyó.

A helyszínén megjelent tudósítónk a megdöbbentő szerelmi drámáról a következő értesülést nyerte:

Tegnapeste fél 7 körül egy fiatal ember és leány jelent meg a „Fehérló” szállodában s ott szobát nyitattak. A fiatalok — akik N.-Váradról érkeztek — miután bemondták neveiket bezárkóztak szobájukba. A szobapinczér még éjjel után is hallotta az ajtón keresztül, hogy beszélgetnek.

Két óra után aztán elesendesült a zaj, de alig nyugodtak pár perczet mert nemsokára megint szaggatott szavak hallatszottak ki a szobából. A folyosón ép arra haladó felügyelő hallotta, amint a leány fennhangon könyörgött a férfinak.

— Ne, még csak egy rövid ideig ne!

A következő pillanatban hatalmas dörrenés reszketette meg a levegőt. Éles, vérfagyasztó sikoltás volt rá a válasz. Majd ismét két dördülés követte — csak kínos nyöszörgés hallott ki a szobából.

A szálloda személyzete már ekkor talpon volt, azonnal értesítették a rendőrséget, ahonnan Szücs rendőr-biztos jelent meg a véres tett színhelyén.

Feltörték az ajtót s borzasztó látvány tárult a belépők elé. A leány az ágyon feküdt, sebéből erősen patak-

zott a vér. Elhaló hangon suttegett valamit a belépők felé s aztán eszméletét veszté.

A férfi az ágy lábainál hevert hatalmas vértócsában. Felemelték, élesztgetni kezdték — hiába. Már akkorára elszállt belőle az élet.

Mindkét áldozatot kiszállították a közkórházba. A fiatal embert a halottas kamrába, a hova nemsokára követi a leány is, ki most haláltusáját vívja.

Az első golyó — mely a leánynak volt szánva — a lány szíve alatt ment be a testbe. A második golyó czélt tévesztett s az asztalon levő vas tintatartóról visszapattanva a szoba padlójára hullott. A harmadik a szerelmes ifju életét oltotta ki. Épen a szívet furta keresztül.

Az öngyilkosok három levelet hagytak hátra, a melyben kiöntik szívük keserüségét s kijelentik, hogy közös megegyezéssel halnak meg. — Weisz Jakab ügyvéd N.-Várad, Hagymási Mór N.-Várad és Kepes Jenő földbirtokosoknak vannak címelve a levelek.

Az asztalon egy papirlapot is találtak. Ebben a rendőrséget kérik, hogy egy sirba temessék mindkettőjüket.

A tragikus esetről értesítették az öngyilkosok N.-Váradon lakó hozzátartozóit.

NAPI HIREK.

Debreczen az önálló vámterület mellett.

Debreczen város jog- és pénzügyi bizottságának tegnap délután tartott gyűlésének eseményét képezte az a határozat, melyet egyhangu lelkesedéssel hoztak. Ez a bizottság nagy lelkesedéssel hívőül szegődött annak a faktornak, amelyet önálló vámterületnek neveznek.

E tárgyban Hevesvármegye átirata szolgált a jog- és p. ü. bizottság határozatának alapjául.

Ezen átiratban kimerítően foglalkoznak ezzel az elsőrangú gazdaság-politikai kérdéssel, amelyen vagyoniilag erős, új Magyarországot kell felépítenünk. A magyar iparnak és mezőgazdaságnak a jövő fejlődése függ attól, hogy az Ausztriával fennálló vámközösséget, amely békében tartja a magyar ipart és gazdaságot — megszüntessük és életbe léptessük az önálló vámterületet.

Debreczen város jog- és p. ü. bizottsága megértette az idők szellemét, megértette azoknak az érveknek fontosságát, amelyekkel az önálló vámterület hívei már rég óta küzdenek e nagyfontosságú nemzetgazdasági tényező mellett és egyhangu határozatával azt bizonyította be, hogy a nemzet vagyoni megerősödésének és boldogu-

lásának eszközeivel tisztában van és követelőleg kész fellépni ama nagy érdekek védelmében, amelyekről e nemű haladásunk feltételezve van.

Örömmel s meglelégedéssel adunk hírt eme határozatról.

Ne kicsinyelje senki az e nemű határozatokban megnyilatkozó közmelegyőződést. Nem irott malasztok ezek a határozatok, hanem fokmérői a nemzet közhangulatának.

Hazafias örömmel üdvözöljük Debreczen város jog- és pénzügyi bizottságát tegnap hozott határozatáért és bátor állásfoglalásáért. Ezzel is egy lépéssel közelebb jutottunk az eszme megvalósításához és egy reménytellettünk gazdagabbakká. Ha a nemzet jobbjai kitartanak az eszme mellett, ily módon kialakul majd a nemzet közmelegyőződése, melylyel minden hivattott tényezőnek számolnia kell.

A jog- és pénzügyi bizottság eme egyhangulag hozott lelkes határozata után elvárjuk s hisszük, hogy a tanács hasonló javaslatot terjeszt a közgyűlés elé, hol szintén megértik eme fontos tényező előnyeit és egyhangulag foglalnak állást a határozat mellett.

Istentiszteletek.

Holnap vasárnap az ev. ref. templomokban a következő lelkészek végzik az istentiszteletet: Nagyt templomban: Kovács Zsigmond s. lelk. Kistemplomban: Papp Lajos s. lelk. Újtemplomban: Mitrovics Gyula lelk. Ispolytemplomban: K. Tóth K. lelkész.

Az agost. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes tart istentiszteletet.

A rendőrségi palota ügye.

Már említettük, hogy a debreczeni rendőrségi épületet miserabilis volta arra indította a mérnöki hivatal, hogy a renoválásokra előterjesztést tegyen. A város jog- és pénzügyi bizottsága tegnap délután foglalkozott ez ügygyel. A bizottság maga is belátta, hogy a központi rendőrségi palota építése ma már hova tovább elodázhatatlan, — mikor kimondta, hogy elyben helyesli, ha a közigazg. rendőrség és bűnügyi rendőrség részére külön-külön központi rendőrségi épület létesítenék s alkalmas időben, mikor a város pénzügyi viszonyai megengedik a tanács a megvalósítás iránt jelentést tesz. Ma azonban maradunk a réginél. A Komáromy-féle házat renoválják, amire 5600 k. kell, mely összeget a f. év. évi rendkívüli költségvetés terhére írják.

Mayer Emil jubileuma.

Szép ünnepélyre készül az István gözmalom tisztviselőkara. Az intézet lankadatan tevékenységű igazgatója, M a y e r Emil ünnepi holnap igazgatói működésének 25 éves évfordulóját. A közszeretotben s közbecsülésben álló férfiú hosszú igazgatói működése alatt kiviyta egy ország, mint a külföld elismerését az István gözmalom gyártmányaival szemben s szorgalmával becsületet szerzett a debreczeni iparnak. — Az évforduló alkalmából vasárnap délután 2 órakor diszbed lesz a Bika szállodában. Az ünnepély vasárnap délelőtt — mikor a malom közgyűlését tartja — fog lefolyni.

Humanitás és Debreczen városa.

Többször felszólaltunk már, hogy szervezzon be a város végre valahára egy sebesült szállító hordágyat, hogy véget érjen egyszer már az a botrányos állapot, a melyet eddigelé a sebesült szállításnál követtek. Valósággal vérlázító amint a most használatban levő undorító, véres hordágyban czipelik ki azt a szerencsétlenül járt embert, mint valami döögöt. Volt alkalmunk csak a most egymásután elkövetett néhány öngyilkosság alkalmával tapasztalni. Égető a szükség s a humanitás érdekében sürgetjük, hogy a város szervezzon be mielőbb egy használható, modern sebesült vivő hordágyat.

Elítelt betörők.

Tegnap hirdette ki a törvéyszék az ítéletet a debreczeni kerti betörők előtt, kiket összesen 103 bet. rés miatt állítottak törvény elé.

Valóságos harez folyt a belépő jegyekért s a közönségnek alig egy harmada jutott be a tárgyalási terembe.

Pontban három órakor hirdette ki Dr. Szöke István az ítéletet. Csupán a rendelkezési rész felolvasása másfél órát vett igénybe. Ennek végén hirdette ki az elnök, hogy a törvéyszék: Szombati Sándort hat évi fegyházra ítélte, amelyből a vizsgálati fogsággal kilenez hónapot kitöltöttnek vett.

Szombati Istvánt három évi fegyházra Papp Fábort két évi négy hónapi fegyházra ra ítélte a törvéyszék, amelyből mindkét vádlottra a vizsgálati fogsággal kilenez hónapot kitöltöttnek vett.

Szakál Julist egy évi börtönre ítélte a törvéyszék, amelyből a vizsgálati fogsággal tíz hónapot kitöltöttnek vett. Szombati Sándorné egy hónapi, Szombati Istvánné hat hónapi börtönt és Szombati János 3 hónapi fegyházbüntetést kapott.

Az utolsó percekben szenzációs esemény történt. Az egyik vádlott — Szakál Julis úgy viselkedett, hogy az elnök kivezettette a teremből. Szakál Julis mikor kilépett a folyosóra, mielőtt a börtönőr megakadályozhatta volna, öklével beütötte a folyosó egyik ablakát s a maradványokon végig huzogatta a karját s felvágta a jobb keze ütőerét.

Majd öröngeni kezdett, úgy hogy már kényszerzubbonyt is akartak ráadni.

Eleinte orvost sem akart, később mégis behagyta kötni a kezét. Éjjel kevésel 10 óra előtt sürgösen hívták a fogház orvost, aki ujra bekötözte sebeit.

Thaly Kálmán ünnepeltetése.

Városunk első kerületének közszeretben álló képviselőjét T h a l y Kálmánt a kiváló történettudóst a király legutóbb a Szent-István rend lovagkeresztjével tüntette ki. Ez alkalmat használták fel tegnapelőtt tisztelői, hogy a királyi kegynek a maguk részéről való ünnepléssel adjanak reliefet. Alkalmul Thaly Kálmán csütörtöki felolvasását választották. A kitünő történettudós a történelmi társulat ülésén felolvasást tartott gróf Eszterházy Antal kurucz generálisról. Az üléstermet nagy és előkelő közönség töltötte meg, akik szivből éltették a kurucz kor fáradhatatlan kutatóját. A felolvasást bankett követte, a melyen a társadalmi élet notabilitásai jelentek meg, hogy

ily módon is kifejezést adjanak annak a mély tiszteletnek s ragaszkodó vonzódásuknak, a melylyel a kitünő tudós személye iránt viseltetnek. Egyaránt ünnepeleltek benne a tudóst, a politikust, az író, az embert, a ki lolke egész orejével fáradhatatlan kitaratással küzd azért, hogy hazájának, nemzetének szolgáljon.

A vágóhídi jéggyár bővítése.

A város jégszükséglete évről-évre nagyobbodik, úgy, hogy a vágóhídon remrég létesített jéggyár napi 60 métermázsas jégtermelése ma már nem elégíti ki a szükségletet úgy, hogy a gyár kibővítéséről kell gondoskodni. A mérnöki hivatal az erre vonatkozó tervezetet és költségvetést már el is készítette s tegnap délután a város jog és pénzügyi bizottsága elé került az ügy. Az új tervezet értelmében a jelenlegi 60 métermázsas napi termelés helyett 120 métermázsát termelhetne a gyár. A kibővítés és átalakítás pedig olyképen fogantatandó, hogy a hűtő helyiségek, habár ezáltal az élettömb szépitési tekintetben esorbát szenved is, egymás mellé helyeztessenek. A bizottság javasolja a sürgös kibővítést. Javaslatára szerint a pótlépitkezés és a gépek beszerzésére szükséges 75 ezer kor. úgy fedezendő, hogy a pótlépitkezés 14 ezer koronányi költsége, úgy szintén a gépberendezés költségeiből 11,000 kor. a f. évi költségvetésbe e célra felvett 25,000 koronából, a fennmaradt összeg pedig a jéggyár 1902. és 1903. évi jövedelméből fizetessék meg.

Kivégzés Szombathelyen.

Pete P o s t á s Jánost a szombathelyi kétszeres rablőgyilkost tegnap reggel 7 órakor végezték ki a szombathelyi törvéyszéki fogház udvarán. A gyilkos mindvégig czinikusan viselkedett. Nem akart gyönni — egyáltalában. A legnagyobb lelkinyugalommal lépett a bitó. Mikor kivezették a vesztőhelyre, maga akart fellépni bitólépcsőjére, de a bíró rászólt: varakozzék! A hóhért Bali Mihályt nem ösmerte meg, börtönőröktől kérdezte melyik az.

Az akasztófa alatt folyvást nevetett, vigyorgott. Szabó Elek az ítélet végrehajtásához kiküldött törvéyszéki bíró röviden felolvasa Pete Postás előtt az ítélet rendelkező részét. Hóhé! teljesítse kötelességét! — szolt Stancsich kir. alügyész. Bali és pribékje erre megragadták az elíteltet s az akasztófához vonszolták. A mikor megragadták így szolt a pribékekhez: J ó l b á n j a t o k v e l e m, m e r t o y a n t a s l i t a d o k, h o g y n e m m e n t e k t ö b b b e t P e s t r e. Az akasztófa lépcsőjén állva odaszólt a katona dobosokhoz: Dobosok, csináljátok az utolsó marsot! A bitófára való emelése közben félreacsuzott a kalapja: Igazítsa meg a kalapomat! szolt a létrán álló hóhérhoz. És Bali megigazította a kalapját. Bali a bitófa hátaához támasztott létráról hátulról a nyakába illesztette a kötelet s egy intésére a két pribék a lábaihoz erősített kötelekkel megnyujtották lábait, a hóhé pedig ebben a pillanatban zsebkezdőjével befödte a gyilkos arcát, hogy eltakarja a nézők elől a haláltusát. Egy fél percz múlva a hóhé leszállt a létráról s jelentést tett az ügyésznek. A kivégzett arczsine kékült, zöldült, vörösödött. Irtózatos látvány volt. Alexy Emil és Stanborszky orvosok a bitófa lépcsőjére felmenve, felváltva vizsgálták a sziv verését. Négy percz múlva konstatálták a halált.

Március 15-ike az ev. ref főiskolában.

A debreczeni ev. ref. főiskola tanári kara és ifjusága 1848. március 15-ének ötvenharmadik évfordulója alkalmából 1901. évi márc. 15-én d. e. 10 órakor a főiskola imatermében hazafias emlékünnepelet rendez a következő műsorról: 1. „Nemzeti ima.” Belinay Gyulától. Előadja a főiskolai lelkész, theol. akad. tanár. 3. „Hymnus.” Dallama Erkel Ferencztől. Előadta a főiskolai énekkar. 4. Emlékbeszéd. Tartja Dr. Ferenczy Gyula akad. tanár. 5. „Március tizenöt.” Irta: Jakab Ödön. Szavalja: Maday Gyula VII. gimn. oszt. tanuló. 6. „Szózat.” Dallama Egressytől. Éneklő orgoos kíséret mellett az egész közönség. Ez ünnepélyre városunk nemes közönségét hírlapi uton meghívjuk Debreczen, 1901. március 4. Kivaló tisztelettel az akad. igazgatóság.

Megtámadott lelkész.

Tegnapelőtti lapunkban ily cím alatt megjelent cikkünk első kikezdésébe két értelemzavaró betűhiba került, miért is az említett cikk ezt a részét újlag közölve itt helyreigazítjuk:

Nyilatkozat.

A múlt hónap 24-ikén a nagytemplomban elmondott egyh. beszédemet a főisk. tanári karnak lelkészjellegű tagjai közül ketten vagy hárman az istentiszteleten jelenvolt és ott jegyzeteket készített néhány tanítványuk által azon jegyzetből és az ifjak emlékezete alapján összeállították s az így összeállított egyh. beszédet — nem tudva és nem is keresem mi okból — azon ifjak által alá is irattak.

A függetlenségi kör közgyűlése.

Holnap, vasárnap — e hó 10-én — d. u. 3 órakor tartja a függetlenségi kör évi rendes közgyűlését, melyre a kör tagjai ez uton meghívattak.

A közönség figyelmébe.

Felhívatik az adóköteles ebeket tartó közönség, hogy ebeiket a városházánál levő ebadó nyilvántartási hivatalban mielőbb jelenték be, annyival is inkább mert — a már folyó évre váltható — ebadó jegyek nélkül talált kutyák kóbor ebeknek fognak tekinteni s tulajdonosuk ellen a törvényszigora fog alkalmaztatni. Egyidejűleg felhívattak mindazok, akik III. és IV. osztályu kereseti, valamint tökekamat-adó bevallási ívüket be nem adták, hogy azokat folyó hó 15-ig a városi adóhivatalhoz beadni ne késlekedjenek, mert ellenesetben fentjelzett adók terhükre hivatalból fognak megállapítani s kivettetni. Debreczen, 1901. márc. 7. A városi tanács a főügyosztálya.

Nőegyleti ülés.

A debreczeni jótékony nőegylet árvaházi bizottsága f. hó 10-én d. u. 3 órakor, az árvaház nagytermében ülést tart.

A debreczeni ügyvédi kamara

1901 évi március hó 24-ik napján délelőtt 10 órakor a kamara helyiségében évi rendes közgyűlést tart. A gyűlés tárgysorozata a következő: 1. Az évi jelentés tárgyalása. 2. A múlt 1900. évi zárszámadás felülvizsgálása. 3. A folyó 1901. évi költségeloirányzat megállapítása. 4. Tagsági díj elengedési kérvények. 5. Az ügyrend módosítása.

Ló és szekér összeírás.

A ló és szekér bejelentésére a városi tanács által kitűzött 30 napi határidő f. hó 15-ik napjával lejár.

Ezen időn tul jelentkezések nem fogadtatnak el. Ismételten figyelmeztetnek tehát mindazon jószágtartók, kik lovaikat és szekereiket még be nem jelentették, hogy azokat folyó március hó 15-ik napjáig Csapó utcán 43. számú háznál (Tüzoltólaktanya) bejelenteni annyival inkább is el ne mulasztják, mivel a mulasztók. pénz-bírsággal fognak büntettetni és utólagos bejelentésre kötelezettek.

Megemlítjük e helyen, hogy az eddig jelentkezettek száma 1200-on felül van.

Tűzifa-illetmények a collegium szükségletére.

Tudvalevő, hogy a régi szerződésen alapuló gyakorlat szerint Debreczen városa az ő gazdag faraktárából tűzifával látja el a collegiumot és a tanárokat, kinek-kinek helyébe szállítván a kötelezett mennyiséget. Ez utóbbi ellen már rég panaszok hangzanak; a favágók egész kedélyességgel olcsóbban vállalják fel a tanári failletmény felvágását, mert az kisebb öl, de meg aztán korhadtabb fa, aprítja a fűrész mint a főtt répát. A városi tanácshoz érkezett ugyan panasz, de ez sem akadályozta meg azt, hogy egyik collegiumi szállítmányból 7 köbméter, egy főiskolai tanár illetményéből 3 köbméter tűzifa ne hiányozzék. Most a collegium úgy akar segíteni a bajon, hogy a beszállításra való költségnek közvetlen a collegiumhoz való áttételért folyamodik, a mikor aztán maga gondoskodik a fa behozataláról. De hát ezzel aligha megijfodik a nagyerdei faraktárból utalványozott vén, korhadat vizes fa; dagadni talán dagadhat.

Meghívás.

A „Bikur-Cholim” debreczeni betegsegélyző egyesület tagjai a f. március hó 14-én, esütörtökön esti 7 órakor az egyesület helyiségében (Kossuth-utca 8. sz.) tartandó rendes évi közgyűlésen való megjelenésre tisztelettel meghívattak. Tárgysorozat: 1. Az 1900. évről szóló beszámoló jelentés előterjesztése. 2. Az 1900. évi bizottságilag megvizsgált és helyesnek talált évi zárszámadások előterjesztése és a felmentvény megadása iránti indítvány. Rosenberg József elnök.

Az „Elite” kávéházban ma este a katonazenekar válogatott műsorra ivonos hangversenyt tart.

Dongó.

Vidáman zümmögve röppent be ma redakciónkba a „Dongó” 10-ik száma. A változatos mulattató tartalmu lapot olvasóink figyelmébe ajánljuk. Helyi érdekű viccekkel van megtömve a jól szerkesztett njság, mely nagy népszerűsége tett szert Debreczenben. Egy szám ára 12 fillér.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, a kik néhai férjem, Kovács Istvánnak elhunytá alkalmából részvénytárgyait kifejezték, valamint a megboldogultnak tegnap végbement temetésén megjelenni, különösen pedig az iparos közönségnek, valamint az iparos ifjusági dalkör tagjainak, a gyászszertartásban közreműködni szivesek voltak s ez által fájdal-

munkat enyhíteni igyekeztek, hálás köszönetemet nyilvánítom. Debreczen 1901. márc. 9. Özv. Kovács Istvánné.

A Polgári Takarékszövet

igazgatósága közli, miszerint tekintettel a még mindig folyó beiratkozásokra, betétek váltását még ezentul is késedelmi illeték szedése nélkül folyósít.

Magbeszerzés.

Köszön a tavasz. Itt az idő, hogy a gazdálkodó és kertészkedő közönség a magvakat már beszerezze. De honnan? Vidéki közönségünk rendszeresen az utazó magháza-
lőkat szokta bevárni, a kiktől aztán régi, csiraképtelen magot vesz, vagy pedig olyant a melyből egészen más növény kel ki, mint a minőt várt. Így a káposzta magból rendszeresen vadrepcze, sárgarépből vadmurok lesz, a legszebb és legkedveltebb virágok u. m. viola, őszi rózsák, stb. között alig akad egy-egy szebb példány, többnyire mind füresek, a takarmányrépamag többnyire akkor kezd csirázni, mikor a Mauthner-fele csillag jegyű répamagból kikelt növény már kapa alá fejlődött ki. Mindezeket tekintetbe véve, csak jó szolgálatot véltünk tenni t. olvasóinknak, midőn figyelmüket Mauthner Ödön budapesti udvari magkereskedő cégre mint általános elismert legmegbízhatóbb magbeszerzési forrásra felhívjuk és annak igénybe vételét részünkről a legmelegebben ajánljuk, mert onnan feltétlenül csiraképes és olyan fajú magot kapnak, mint a minőt rendelnek.

A szegények szerencséje.

A Bazilika sorsjegyek 40.000 koronás főnyereménye a március hó 1-én tartott huzáson egy szegény varrónőnek jutott, ki sorsjegyet, melyre csak néhány részlet volt törlesztve Fuchs H. váltóházában, Budapest, IV. Kecskeméti-utca 1. részletfizetésre vásárolta. A nyereményt a váltóház azonnal kifizette.

A prágai házikenőcs orvosilag kipróbált melegen ajánlott szer, mely gyuladós sebeken és daganatokon mint fájdalomcsillapító, antiseptikus, gyuladást ellenes, hűsítőleg, gyógyítólag a legjobb eredménnyel alkalmazható, miért is már mindenütt mint kitűnő háziszert tartják. Ezt Fragner A. gyógyszer-tára Prágában készíti és az itteni gyógyszertárakban is kapható. (Lásd a hirdetést.)

x Fertőző betegségek ellen, melyek leginkább az egészségtelen ivóvíz által terjesztetnek, biztos óvszer a tiszta egészség-
ásványvíz. Felhívjuk tehát olvasóink figyelmét a „Kristály Szt.-Lukácsfürdői hegyi-forrás hirdetésére.”

Közgazdaság.

Kamatláb leszállítás. Az osztrák-magyar bank kamatláb leszállítása s az azt követő általános pénzűzés folytan az intézetünknel: betéti könyvecskére elhelyezett tőkék kamatlábát f. év március 15-től kezdve 1/2%-al leszállítjuk.

Debreczen, 1901, március 6.

**Közgazdasági Bank
részvénytársaság.**

Nyilt-tér.**Selymet csak első osztályu**

gyártmányt tessenek venni méter vagy vég-számra a legolcsóbb nagybani árakban.

Magánfeleknek postadíj és vámmentes szétküldés. Rendkívül nagy választék a legújabb mintákból, fehér, fekete vagy színes fajokban. Ezernyi elismerő levelek. Minták bérmentve. Sveicha kétszeres levélbélyeg szükséges. 2-5.

Union selyemszövőgyár
Adolf Grieder & Cie Zürich (Schweiz.)
kir. udv. szállítók.

Táncztanfolyam megnyitás.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy az új

táncztanfolyam

e hó 13-án, szerdán nyílik meg a „KORONA“ czimű tánczteremben.

Beiratásokat elfogadok a mai naptól. Tandij 10 korona, zenedij 4 korona.

Teljes tisztelettel
Schaf János
táncztanító
Csapó-utca 17.

Szives tudomásul!

Saját termésű, tiszta

természetes ó-borok

Szent-Anna pusztai homoki szőlő telepünkről.

Literes palaczkokban:

Fehér asztali	80 fillér
Rizling	92 „
Veres asztali 98-ról	80 „
Veres Kadarka 98-ról	1.20 „
Asztali siller	70 „
Nagy burgundi siller	92 „

Palaczkokért 16 fillér letét.

Hordó számra való vételnél megfelelő engedmény.

Kaphatók a termelő

Szabó Lajos fiai cégnél

Debreczen, Tisza palota
valamint

Geréby Fülöp Utódai uraknál.

Gyárkémények, kazánbe-falazások

gépálapok és mindenféle diszkómives munkák, valamint nedves falaknak tökéletes szárazzá tételét 10 é. jótállás mellett elvállalja Szathmáry József építőmester Debreczenben Erzsébet ut 29.

Eladó szőlőskertek.

A homokkertben egy hold 754 négyszögölnyi terület felszereléssel. Egy másik szőlő az újkertben 1 1/2 kerti nyilas szintén felszereléssel szabad kézből eladók. Értekezhetni Nyugati-u. 48.

Egy uri lakás József kir. herczeg u.

54 sz. a. a kir. tábla és főreáliskolához közel kényelem szerint 4-5-6 szobából a mint a bérlő, előszoba, fenti konyha vagy pineze konyhával óhajlja használni minden szükségességekkel ellátva májusra kiadó.

Egy finom hegedű 60 frtért eladó Széchenyi u. 8. szám.

Alig használt vetőgépek fel-tünő olesó árban 15, 17, 19, 21 sorosok Zaladrill, Schuttlevorih és Umrath-féle, előnyös fizetési feltételekkel. Cséplőgépresek, szíjjkerekek, vasajtók, vasrúcsok és kerítések Klein Jakabnál Piacz-u. 26. Nagytözsde udvarán.

Ugyanott legmagasabb napi árban vesznek ócska vasat és minden femet.

Gyarmathy János mészáros

Dégenfeld-tér 9 sz. (Csapó-u. sarok.) Husárak: I. rendű 50 kr. II r. 44 kr. I kgr. rostélyos 5 szeletbe. Friss és füstölt sertés-hus napi folyó áraknál 4 krral olcsóbban. Vegyes hideg felvágott állandóan friss. Virsli és szavalede dbja 4 kr. Az üzlet reggel 6-tól este 8-ig nyitva Főútle Bethlen-u. 29. (saját ház.) Itt a husárak: I. r. 48 kr. itt is mindenféle hentes cikkek kaphatók. Vendég-lősőknek megfelelő árengedmény!

1505 négyszögöl szántó-föld épületekkel a Postakertben — eladó vagy bérbeadó. Értekezhetni Timár-u. 52.

A debreczeni kereskedelmi betegsegélyző egyesület 1901. é. március 24-én, d. u. 3 órakor

tartja a kereskedő társulat dísztermében

VIII.

rendes közgyűlését.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság jelentése az 1900. évről.
2. A mérleg és zárszámadások, felügyelő bizottság jelentése és ezzel kapcsolatban a felmentvény megadása fölötti határozat.
3. Felügyelő bizottság 6 rendes és 3 póttagjának választása.

Debreczen, 1901. márc. 9.

Mayer Emil
elnök.

A védjegyre tessenek vigyázni!

BRADY-féle Mária-czelli gyomorcsépek

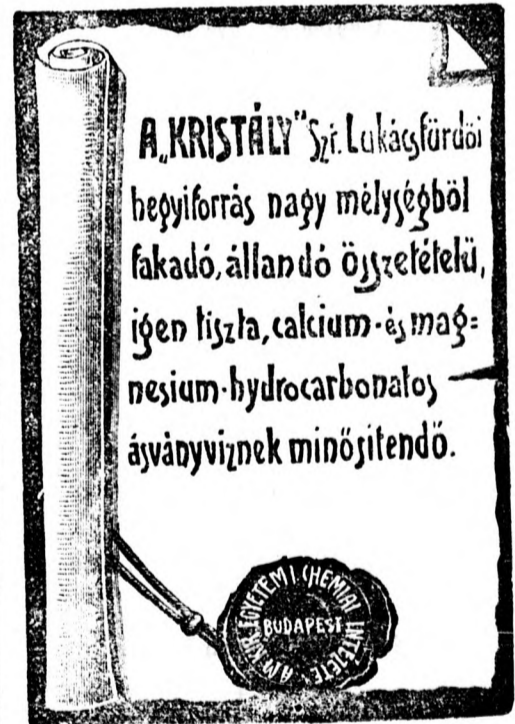
nagyszerűen hatnak **gyomor bajoknál**, nélkülözhetetlen és általánosan ismeretes házi és népszerű.

A gyomorbetegség tünetei: étvágytalanság, gyomorgyengeség, bűzös lehelet, fel-fujtság, savanyu felbűffogés, hasmenés, gyomorégés, felesleges nyálkakivalasztás, sárgaság, undor és hanyás, gyomorgörcs, szűküles. Hatathos gyógyszernek bizonyult fejfájásnál, a mennyiben ez a gyomortól származott gyomortulterhelésnél, étellekkel és italokkal, giliszták, májbajok és hámo-rohoikáknál.

Említett bajoknál a Brady-féle MARIACZELLI GYOMORCSÉPEK évek óta kitűnőeknek bizonyultak, amit száz meg száz bizonyítvány tanúsít. Vételnél csakis Brady-féle Mária-czelli gyomorcsépek kérendők és vigyázni kell, hogy az a fenti védjegy és aláírással ellátva legyen és arra, hogy a régi hírnevű valódi Brady-féle Mária-czelli gyomorcsépek üvege 40 krba, kettős üvege 70 krba kerül, holott a nem valódi, utánczolt és csekély értékű, olcsóbb árban, többnyire 35 krért árusítatik.

Carl Brady, Apotheke zum „König von Ungarn“ Wien, I. Fleischmarkt 1.

Magyarországi főraktár: **Török József** gyógyszerháza BUDAPEST, Király-utca, 12 sz. KAPHATÓ DEBRECZENBEN: Tóth Bela, Mihalovits István, Dr. Rotschnek V. Emil, Tamásy és Balázs gyógyszerészeknél. — DIÓSZEGEN: Vaday Ignác, ERMIHÁLY-FALVÁN: Mátray István. HADHÁZON: Farkas Ödön. KABÁN: Horváth Kálmán gyógyszerészeknél.

A „KRISTÁLY“ Szent Lukácsfürdői hegyiforrás nagy mélységből fakadó, állandó összetételű, igen tiszta, calcium- és magnesium-hydrocarbonatos ásványviznek minősítendő.

„Több száz kiváló orvos által ajánlva.“
A legizletesebb és legolcsóbb ásványviz.
Kapható minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben.

3000 sőt többet is kereshet évenként bárki. **szakképzettség nélkül is**, ügynőnk átvetelével.

Ajánlatok **K. J. 99. sz. a. Rudolf Mosse** Wien küldendők.

Szőlőművelők és mezőgazdák számára! **A szőlőtelepek befecskendezéséhez**, valamint a gyümölcsfákat károsító rovarok, továbbá a szegecs és tormáncs teljes kiirtására

MAYFARTH Ph. és TÁRSA-féle

szabadalmazott önműködő úgy hordozható mint kocsi szerelt

«SYPHONIA»

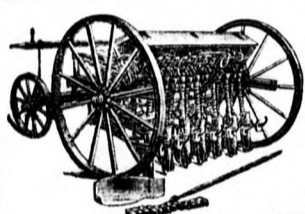
fecskentő, a legjobboknak bizonyultak, a melyek szivattyúzás nélkül a folyadékot a működőleg a növényekre permetezik. Ezen fecskendőknek már sok ezerre menő példánya van alkalmazásban és számos elismerő bizonyítvány igazolja ezeknek elvitathatlan kiválóságát minden más rendszerrel szemben.

A legjobb vetőgépek

MAYFARTH Ph. és TÁRSA legújabb szerkezetű

«AGRICOLA»

tolóvetőkerek-rendszer vetőgépei.

Mindennemű mag és különböző magmennyiség számra, változókerek nélkül, dombon avagy síkon a legkönnyebb járás. Legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által tűnnek ki.

A lehető legnagyobb munka, idő és pénzmegtakarítást teszik lehetővé. Különlegességeket szén- és szalmaaprítók, kukorica-morzsolók, cséplőgépek, járgányok, gabonarostók, traktorok, cékek, hengerek és boronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkalmazás mellett gyártanak és szállítanak

MAYFARTH PH. és TÁRSA

cs. és kir. kiz. szabadalm. mezőgazdasági gépgyárak **BÉCS, II. Taborstrasse 71.**

Több mint 400 arany-, ezüst- és bronzéremmel kitüntetve. Kimerítő árjegyzékek és elismerő kiratok kívánatra ingyen küldetnek. Képviselők és ismételadók alkalmazzatnak.

A Richter-féle **Horgony-Pain-Expeller** Liniment. Capsici comp.

egy régi kipróbált háziszor, a mely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik köszvényenél, csúznál és meghűléseknél. **Intés.** Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre és a „Richter” czéjjegyzésre. 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban ugyszólván minden gyógyszerertárban kapható. Főraktár: **Török József gyógyszerésznél Budapest.**

Richter F. Ad. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, Rudolstadt.

Serravallo

KINA-BORA VASSAL.

orvosi kitünőségek által mint dr. Brann tanár, udv. tanácsos, dr. Drasche tanár, udv. tan. lovag dr. Krafft-Ebing tanár, udv. tan., dr. Monti tanár, lovag dr. Mosetig-Moorhof tanár, dr. Nuesser tanár udv. tan., dr. Schanta tanár, dr. Weinlechner tanár által gyakran használtatik és legjobban ajánltatik.

Gyöngék és lábbadozóknak.

Kitüntetések: XI. orvosi congressus Róma 1894. IV. Gyógyszerész és vegyészeti congressus Nápoly 1894. Kiállítás Venedig 1894. Kiel 1894. Amsterdam 1894 Berlin 1895. Páris 1895 Quebec 1896. Turin 1898. Quebec 1897. Canea 1900. Nápoly 1900. Páris 1900.

Több mint 1000 orvosi elismervény.

Ezen kitünő, újra élesztő szer **kiváló ize** miatt különösen gyermekek és asszonyoknál szívesen vétetik. **Üvegekben 1/2 liter á K 2.40, 1 liter á K 4.40** árusítatik minden gyógyszerertárban.

Serravallo gyógyszerertár Triesztben.

Gyors és biztos segély gyomorbetegségek és azok utóbajaiban!

A legjobbnak bizonyult **HÁZISZER**, mely az emésztést szabályozza, a rendes vérkeringést eredményezi, a megromlott és hibás vöralkatrészt eltávolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorhajt, és pl. étvágytalanságot, savanyu felbőgőst, hányási ingert, gyomor és hasbántalmat, gyomorgörcöt, vértolulást, hámorhoidákat, női bántalmakat, bélbajokat, a már 40 év óta jönnek bizonyult

Dr. Rosa-féle balsam

Kiváló fájdalomcsillapító, anti-septikus, gyógyító és a hegedést elősegítő szer.

Minden gyulladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyulladásával, tejrekedés és keményedésével, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelek, pokolvar és genyedéseknél, továbbá körömgenyedés és ugynevezett körömméregnél a kézen és lábujjakon, keményedéseknél, daganatoknál mirigydagantoknál, holttemet képződéseknél stb. 5 év óta bevált.

Prágai házikenőcs

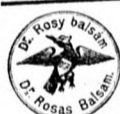
FRAGNER B. gyógyszer-tól PRÁGÁBAN 203-III.

Az emésztés minden munkáját új életre serkenti, **egészséges és tiszta vért** szerez, különben is biztos és messze földön bevált háziszor. **1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 frt. Postán 20 krrel drágább.**

1 frt 44 kr. előzetes beküldése mellett egy vagy üveg, 75 kr. beküldése ellenében egy kis üveg küldetik bérmentesen az oszt. m. állam bármely állomására.

A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt. **Dobozban 35 krjával. Postán 6 krrel drágább.**

1 frt 58 kr előzetes beküldése mellett 1/2 dohoz vagy 1 frt 68 kr. 1/2 dohoz, vagy 2 frt 30 kr. 1/2 dohoz, vagy 2 frt 48 kr. 1/2 dohoz bérmentesen az oszt. magy. Állam bármely állomására.

Figyelemztetés! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai **FRAGNER B.** gyógyszerertárból és figyeljen arra, hogy a **Dr. Rosa balsam** csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen; a prágai házi kenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható háromszögletű védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, jutalmat kap! **Elismerő levelek eszrei rendelkezésre állanak.**

Raktárak Budapestben:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerertárban, **EGGER A.** gyógyszerertárban.

Főraktár **FRAGNER B.** cs. és kir. udvari szállítónál, a fekete sas gyógyszerertár Prágában a Spaurer-utca sarkán 203.

Kufeke-féle gyermeklisztje

Magyarország, Ausztria, Németország, sőt legelső hozzáértői ajánlják **Legjobb és legolcsóbb táplálkozás egészséges és belbeteg gyermekeknek** Kapható minden gyógyszerertárban, drogériában és a gyárnál. **R. KUFÉKE. WIEN, VI/2**

Elsőrendű arankamentes. a m. kir. állami
Vetőmagvizsgáló állomás által ólomzárolt

Lóhere és luczerna magot,

továbbá eredeti északnémet kiválóan meg-
bizható kipróbált kitűnő csirakéességű

Oberndorf, vörös Mamuth és olajbogyó
alaku

répamagot,

jutányos áron ajánl

Holländer Adolf és fia cég

Debreczen, Piacz-utca 28.

⊕ Szénássy, Hoffmann és Társa ⊕
⊕ párisi és lyoni selyemgyári raktára ⊕
⊕ Budapest. IV., Bécsi-utca 4 sz. ⊕

Tiszta selyem, sima liberty, minden szín-
ben mtrje 90 kr. Lyoni foulard és nyom-
tatott pongis 65 krtól feljebb. Tiszta se-
lyem nyomatott liberty 1.10 krtól feljebb.
Louisine, popeline-soleil egész ruhákra
minden színben. Louise-chiné, gaze-chiné
és soyeuse-chiné a legújabb kivitelben
bluzok és egész ruhákra.

Minták vidékre ki-
vánatra pontosan
küldetnek.

Allein echter Balsam
von der Schutzengel-Apotheke
des
A. Thierry in Prag
C. Schottmann - Basarbrunn

Nelkülözhetlen és felülmulthatlan, hatásában csalhatatlan.

Világezzik, kivitel minden országba,
Chief-Office 48. Brixton-Road, London S W.

A legmegbízhatóbb, legjobb s az egész világban dicsért és legkeresettebb
házi- és gyógy-szer.

A Thierry balzsama.

Felülmulthatlan minden mell, tüdő, máj és gyomor bajokban, vala-
mint minden belső betegségnél. Külsőleg a legeredményesebb

— sebgyógyító-szer. —

Csak akkor valódi, ha az üvegen, az egész művelt világon bejegyzett

zöld »APÁCZA« védjegy van és ha az ön elzáron a czég, valamint e szók: **Allein echt**
beprésselve látszik. Évi termelés bebizonyíthatólag 6 millió üveg. Postán, bérmentes szétkül-
dés, 12 kis üveg vagy 6 dupla üveg **4 korona**. Egy próba üveg használati utasítással és a
főraktárak jegyzékével **1 kor. 20 fillér**. — Szétküldés az összeg előzetes beküldése mellett

A. Thierry centifolia kenőcse

(csodakenőcsnek nevezik),

utólérhetetlen szívó erejű és gyógyhatású. Operációkat több nyire feleslegessé teszi. E ke-
nőccsel egy 14 éves gyógyíthatatlannak tartott csontszut, ujabban pedig egy 22 éves nehéz
rákszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus hatású és mindenféle gyuladásoknál, sebeknél
gyorsan enyhíti és eloszlatja a fájdalmakat, biztosan eltávolítja az idegen anyagokat. Egy
tégely az összeg előzetes beküldése mellett **1 kor. 80 fillér**. Nagyobb rendelmenynél olcsóbb.
Kimutatható évi termelés 100,000 tégely.

Mindkét szerről egész könyvtár áll, elismerő és köszönő iratoktól, a föld minden országaiból
rendelkezésre. Kerülendők az utánzatok és vigyázni kell a tégelyen beégetett cégre: „Apo-
theke zum Schutzengel des A. Thierry“. A hol főraktár nincs, ott directe kell rendelni, nehogy
hamisításokat szerezzenek be. A cím a következő:

Apotheker **A. Thierry' Fabrik Pregradában**

Rohitsch-Savanyukut mellett.

(A cs. k. állami hivatalnokok szövetségének szállítója.)
(Contractor of the War-Office and The Admiralty, LONDON.)

INGYEN
TIZ KORONA

és bérmentesen küldök legújabb
női ruhaszövet mintákat

mindenfélét.
Mindennemű **postacsomagolat** és küldeményeket, melyek legalább

értéket képviselnek

DIJMENTESEN küldök az

osztrák-magyar monarchia

és Bosznia, valamint Hercegovinán belül.

➡ **Áruház LESSNER D., Bécs, VI.** ➡

Hogy a nagyvárosbani vétel **mindenkinek** lehetővé tétessék, a nagy, régi hírnevű

— divatárház —

LESSNER D., Bécs, VI., Mariahilferstr. 81. 83.

elhatározta magát, **minden árut** illetőleg minden becses **rendelményt**, mely a már csekély 10 ko-
ronás értéket eléri, **díjmentesen** megküldeni; oly előzékenységgel, mely az olcsón kiszámított ár mellett **ver-**
seny nélkül áll. A minták megrendelésénél rendkívül fontos a szövetek minőségének és körülbelüli árának megemlítése.

➡ **Toilettok, confectio áruk, kalapok, gyapjuszövetek, selyemszövetek,**
mosóárak, vászonneműek, fehérnemű, szőnyeg, függöny, butorszövetek stb. stb. MINDEN FRANCO
házhöz szállítva.

➡ **DÍSZKATALOGUS** az 1901. idényre minden fenti cikkben kívánatra készségeesen in-
gyen és bérmentesen küldetik meg.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában: Debreczen, a főpostával szemben.

Külön lenyomat

a „Debreczeni Protestáns Lap“ 1901. márczius 9-én megjelent
10-dik számából.

A debreceni egyház.

Türelemmel vártuk „a városi nagy egyházak sorsa“ című cikksorozat befejezését. Most mikor a lap utolsó számában más tanár úr vette fel ellenünk a tollat, azt hisszük, hogy dr. Ferenczy Gyula úr bevégezte cikksorozatát. Elérkezett tehát az idő, sőt egyházunk tagjai és a lap olvasó közönsége iránti tiszteletünk kötelez is, hogy az oly szenvedélyvel vitatott ügyben mi is nyilatkozzunk.

Tollharcba azonban most se bocsátkozunk. A cikksorozatban szétszórva elhelyezett reánk lelkészekre vonatkozó személyeskedésekre nem válaszolunk. Szóharc helyett tettekkel beszélünk. A debreceni egyház helyzetét tárjuk fel, úgy a mint fejlődött az 1881—2-diki zsinattól maig. Ily módon óhajtjuk a nagy közönségnek lehetővé tenni, hogy az oly különböző indokokból napirendre hozott és vitatott ügyben tisztán lásson és alapos véleményt alkothasson önmagának.

Az 1881—2-diki zsinat által alkotott egyházi törvények szentesítése után a debreceni egyház lelkészi kara azonnal felismerte egyházaink szervezésében a nagy változást és e nagy változást eredő azon következményeket, mely következményekkel a debreceni egyháznak kellő időben és jól felfogott érdekében elszámolni kell. Ily célból tartott értekezleteken megbeszélte és megvitatta s a szentesített törvények életbe lépése után csakhamar elkészítette az 1883-dik év nov. 12-én kelt azon „Emlékirat“-át, melyet az egyház presbiteri gyűléséhez benyújtott, mely a presbiteri gyűlés által elfogadtatván, a debreceni egyház szervezkedésének azon idő óta alapja és irányítója lett. Ezen emlékiratból betű szerint közöljük a most vitatott kérdés megvilágítására szolgáló következő részleteket:

Emlékirat. Mi alólirottak, mint a debreceni ev. ref. egyháznak ez idő szerinti lelki-

pásztorai, úgy egyházaink beléletének terén, mint a múlt évben hozott és szentesített zsinati törvény rendelkezéseinek végrehajtása közben szervert tapasztalataink által indítatva, elérkezettnek tartjuk az időt, mikor egyházunknak úgy lelkipásztori kiszolgálása és gondozása, mint igazgatása tárgyában, indítványunkat a nagytiszteletű és tekintetes Egyháztanács eleibe terjeszteni s emlékiratunkat a mélyentisztelt Gyülekezet összes tagjainak figyelmébe ajánlani halaszthatatlan kötelességünk.

Nincs egyházunknak oly tagja ki ne tudná, hogy városunk piacán levő két templomunk és a városnak szélén épített ispotályi templom, messze távolban vannak azon nagy számú egyháztárgyaktól, kik a Cegléd és Csapó-utcai külvárosokon laknak, kiknek lélekszáma ma már több ezerre megy. Minden egyháztárgy előtt ösmeretek, a közegészséget veszélyeztető, a vallásos kegyelet emelésére pedig éppen nem alkalmas azon végtisztességteltek, melyeket azon külvárosok lakói, templom nem létében, sokszor az eső és vihar, vagy szenvedhellen feli hideg dacára, udvaraikon vagy éppen a zajos utcán tartatni kénytelenek.

Azon kényszer helyzet pedig, sem nem helyes, sem egyházunk magasztos rendeltetésével meg nem egyeztetelhető, mely szerint ezen távol városrészek lakói gyermekeiket keresztes vételt azok egészségének, sőt életének veszélyeztetésével, még zord időben is, a messze távol lévő templomokba felküldeni kénytelenek: addig önmaguk — minden lelkipásztori gondozás jelen viszonyok közt lehetetlen lévén — kitétetve vannak, nemcsak a napjainkban uralkodó vallás iránti közönyösség és tamadható ál-próféták által hitőkbeni megpróbáltatás lehető kísértéseinek: de sőt hitőkben el is tántorodhatnak, vagy éppen a lelket ölé hitelenségnek áldozatául eshetnek.

* * *

Doverban jövevények a ...
gőzös, mely Calais és Pover közt köz-

Amerika $\frac{1}{4}$ magasabb

ur ezt nem volt hajtando eselekedni,

Többször
iden szó

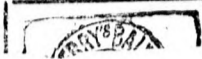
ten.

idő
llapot
helyes
dekek
önden
átolni
k er-
ipar-

zletes
szinte
át ál-
bbre-
igaz-
le az
átalos
tekin-
s ha
ösitik

Kál-
szük-
állá-
vala-
sza-
ermé-
az el-
bbben
vég-
öknek
azt,
gyved
egyző
fellel-
esak-
ü ha-
szme-
t em-
egyét
ügy-
nhoz-
hiába
nalva
szep-
tte a
fenge
resen
órvá-
s, sőt
pénz-
etnek
azért
volna
ilyzat
értent
régén
hogy
útása
lanul
za a
izott-
hogy
pénz-
etést
jegyző

Elsőrendű arankamentes. a m. kir. állami
Vetőmagvizsgáló állomás által ólomzárolt

Nelkülözhetlen és felülmúlhatlan, hatásában csatlakozó.

Lóhere

továbbá
bizható l

Oberndor

rél

ju

Hollán

Debrec

Szén
párisi
Budap

Tiszta
ben m
tatott
lyem n
Louisin
minden
és soye

T

O

elhat
ronás
seny

mos
házi

gyen

19

Indítványozzuk, hogy a Cegléd-utcán és Csapó-utcán a Szarvas-piacon egy-egy templom építtessék, a most tényleg fennálló öt lelkészi állomáshoz az épülendő két templom mellett két új lelkészi állomás állíttassék, mely állomás az egyház szavazatra jogosult összes tagjainak törvény szerinti választása útján betöltetnék.

Egy-egy lelkésznek évi díjazása 2000 forint lenne, a mely összeg mintegy 400 forinttal lenne több a lelkészek jelenlegi évi jövedelménél, minthogy az eddig négy lelkész közt megosztott stolare és kiadványokérti jövedelem, ezentúl 7 lelkész közt oszlanék meg s ugyanezen jövedelemből díjaztatnék az anyakönyveknek központi kezelése és vezetése is.

Az ekként alakuló 7 lelkészi állomás egymással egyenjogúvá tétessék s a lelképásztori gondozás teljesíthetése végett mindenik lelkészi állomás körül egy-egy parochialis kör alakíttatnék.

Ezen parochialis körök azonban nem szűntetnék meg az egyház egységét, de sőt minden templom, mint köztulajdon, a hívek tetszés szerinti szabad használatára tartatnék fenn s a nagy és kis templomban az eddigi szolgálati rend fent maradna.

Ugyancsak az egyház kívánt egységének biztosítása és megőrzése végett az alapítványi és más tőke pénzek, úgyszintén a közbirtokok jövedelmei ezentúl is együtt és egy közpénztárban kezelletnének. Ide folynék be a parochialis körökből minden egyházi adó s minden fizetéseket ezen pénztár teljesítene.

Az anyakönyvek vezetése szintén egységes lenne.

* * *

Egyházkormányzati tekintetből mind a 7 parochia mellett egy-egy szűkebb jog körrel felruházott presbiterium alakíttatnék, oly módon, hogy az E. T. 23. §-a értelmében, a mintegy 5000 lelket számlálандó parochiákhoz, az egyház választásra jogosított összes tagjai által, 26-26 presbiter választatnék.

A parochiák mellett levő ezen presbyteriumok az illető lelkész és egy általuk saját kebelükből választott gondnok elnöke alatt következő jogkörrel bírnának:

1. Az azon parochialis körben lakozók vallásos és erkölcsi életére felvigyázni s a vallásosság és közérköcsiség hanyatlását, mind egyeseknél, mind családoknál célszerű egyházi eszközökkel erélyesen meggátolni; ennél fogva a törvény értelmében az egyházfegyelmet gyakorolni.

2. Örködni a felett, hogy a templomi közönséges isteni tiszteleten, mint szintén a keresztelesek, úrvacsoraszétadás, confirmatiók, esketések,

temetések s bármely egyházi ünnepélyek alkalmával, a parochialis kör tagja részéről, mindenek egyházi törvényeink szerint, díszesen és jó renddel történjenek; a templomok egyházi célokra kívül más célra ne használtassanak; azokra, valamint a tornyokra, lelkészi lakokra és iskolai épületekre semmiféle politikai párt jelvények fel ne tűzessenek.

3. Felügyelni, hogy vasárnapot, és saját ünnepeinket a parochialis kör tagjai híven és illendően megtartsák.

4. Felvigyázni arra, hogy egyházunknak azon parochialis körben fekvő iskoláiban mind általában a közoktatás, mind különösen a vallásos és erkölcsi nevelés folytonosan jó karban legyen és hogy az azon körben levő iskolaköteles gyermekek oktatás nélkül ne maradjanak.

5. Az egyházi adózók azon parochialis körbeni összeíratása, az adónak kivetése és az Egyháztanács általi megerősítés után behajtása és a közpénztárba beszolgáltatása.

6. Az azon körből „egyházi árvák”-ul felvett szegény tanulók gondozása s az árváknak felvételre ajánlása.

7. Az ispotályi szegényházba felvételért folyamodók kérvényében foglalt indokoknak megvizsgálása és szabályszerű igazolása.

8. A presbyteri közgyűlés hozzá áttett határozatainak végrehajtása.

A parochialis körökben működő ezen presbyteriumok összesen 182-en az E. T. 22. §-ában megnevezett hivatalnokokkal együtt alkotnak a presbyterium közgyűlését s a szentesített egyházi törvények és az eddigi gyakorlat szerint ők intéznék az egységében meg nem támadható egyháznak mind azon ügyeit, melyek a fentebbi pontok alatt nem foglaltatnak: míg az azon pontokban elsorolt ügyeket illetőleg felebb viteli hatóságot képeznének.

Ily módon hisszük mi, az egyháztagoknak újabb terhelése, az egyház tőke vagyonának s megőrzendő egységének megtámogatása nélkül, egyházunknak szükséges szervezését, rázkódtatás nélkül átvihetőnek. Ekként gondoljuk az első és biztos lépést megtehetőnek, több egyháztagok azon régi vágyának valószínűsítésére is, hogy a debreceni egyház egy külön egyházmegyét alkothasson.

Kelt Debreczenben, az 1883-dik év, november hó 12-ik napján tartott lelkészi értekezletünkben.

Révész Bálint,
Könyves Tóth Mihály,
Némethy Lajos,
Kiss Albert,
Könyves Tóth Kálmán.

Elsőrendű arankamentes. a m. kir. állami
Vetőmagvizsgáló állomás által ólomzárolt

Nelkülözhetlen és felülmúlhatlan, hatásában csalhatatlan.

Lóhe

továbl
bizhat

Obern

ré

Hollá

Debi

S

pár

Bu

Tisz

ben

tato

lyen

Lou

min

és s

el

ron

ser

mo

há

gye

részére kellő időben megküldetett, az egyház-
megyei gyűlések által tárgyalatott és egyház-
kerületünk egyházmegyének többsége által el-
fogadtatott. Ezen „külön lenyomat” 5-dik lap-
jában, 9. szám alatt, ott található a cikk soro-
zat írója, a debreceni egyház külön szervezetére
vonatkozó azon módosítást, melyvel az egyház-
megyéről szóló és a mai vitás helyzetet okozó
35-dik §. lett volna megtoldandó.

A zsinat 1892. évi március 9-én tartott
X-dik ülésében, Bernáth Elemér zsinati képviselő
nyújtotta be azon módosítást és az a zsinati
jegyzőkönyv 87-dik lapján 114. sz. a. olvasható.

A zsinati napló 304-309. lapjain található
feljegyzés szerint, ezen módosítás ellen felszó-
laltak Beöthy Zsigmond és gr. Dégenfeld József.
Ezt követve Kiss Albert a módosítványnak az
alkotmányozó bizottsághoz utasítását indítványoz-
za. Azonban Szilágyi Benő, Szász Károly, Tisza
Kálmán, Lengyel Imre felszólalásai és Bernáth
Elemér záró beszéde után ugy a módosítás, mint
az indítvány szavazat többséggel mellőztetett s
a 35-dik §. változatlanul elfogadtatott.

Ime tehát tények bizonyítják, hogy a deb-
receni egyház és annak vezetői nem mulasztották
el kötelességük teljesítését, sőt szervezetök védel-
mére és biztosítására megtették mindazt, a mit
alkotmányos uton és törvényes eszközökkel meg-
tehettek.

Az azonban tagadhatatlan, hogy a zsinati
többségnek jelzett eljárása, a debreceni egyház
szervezkedésének folytatására zavarólag hatott és
a presbyterium tagjai közül sokakat elkedyetlen-
ített. De azért a megkezdett munka nem mar-
adt félben, sőt a szervezkedés tovább folytat-
tatott.

Mindjárt a zsinatot követő 1893-dik év febr.
18-án, a presbyterium újból tárgyalta a „javaslat”
ügyét s azt ugyan ez évi 124. sz. a. kell vég-
zése folytán a püspök urhoz felterjesztette, azzal
a kérelemmel, hogy az egyházi törvények érte-
lmében való további tárgyalás folyamata megin-
dítassék. A tárgyalás meg is indult és az egyház-
megyei közgyűlés által elfoglalt álláspont miatt
több felterjesztés vált szükségessé. A „debreceni
Protestáns Lap” hasábjain akkor is több cikk
jelent meg a debreceni egyház ellen. Azon cik-
kekkel így egyes tanár urak és pedig az egyház-
megye által elfoglalt álláspont védelmére írták.
*Feltűnő különbség különösen az, hogy akkor
a mostnival ellentétes állást foglaltak el.*
Az idő változik és az emberek is változnak.

Az egyházmegyével akkor folytatott hosszas
vitának és tárgyalásnak részletes leírásába nem
bocsátkozunk. Csak azt említjük meg, hogy azon
tárgyalások alapján oly megállapodás jött létre

az egyház és az egyházmegye közt, mely meg-
állapodásról azt reméltük, hogy az, ha nem is
állandó, de tartós leend s legalább a közelgő
zsinattartás idejéig lehetővé teszi a békés együtt
maradást és zavartalan fejlődést.

Ezen reményben folytattuk a szervezkedé-
s munkáját, még mindig következetesen és így az
Emlékiratban lefektetett elvek alapján. 1893. aug.
26-án kelt azon szabályjavaslat, mely a debre-
ceni ev. ref. elemi iskolák tantermeinek elhelye-
zéséről, ezen iskolák szervezéséről s a tanítók és
tanítónők fizetésének rendezéséről szól. Ezen
szabályjavaslat kinyomatott, szét osztatott s mind-
járt 2-dik lapján 4. sz. a. ez olvasható: „Ezen
tantermek és osztályok a tervezett parochiális
körökre tekintettel következő hat csoportra oszt-
tatnak” s az a javaslat a presbyterium által el-
fogadtatott, a tanítók és tantermek létszáma 23-
ról 40-re emeltetett. A tanítói fizetések rendez-
tettek s a korpótlékok behozatala és fizetése az
*országos törvény erre vonatkozó rendelke-
zésének létre jövetele előtt* elhatározatott. Ily
módon az iskoláknak a szervezkedés szempont-
jából szükséges csoportosítása is megtörtént.

Ma már 53 tanteremben 53 tanító és tani-
tónő van alkalmazva. De a beköltözés által a
tankötelesek létszámának növekedése oly roha-
mos volt, hogy 20 új tanterem építtetése és 20
új tanítói állomás szervezése végett, éppen most
folyik az egyház és város vegyes bizottságának
tárgyalása.

Foglalkozik még a cikksorozat írója az
árvák és szegények gondozásának kérdésével is.
Mint hogy az árvák szegények ügyének rendezése
és fejlesztése az Emlékiratba is fel van véve,
lássuk, hogy a közel mult években mi történt
ide vonatkozólag és miként áll ma az árvák és
szegények egyházi gondozásának ügye.

Presbyteriumunk az 1893-dik év febr. 26-án
tartott üléséből kérvényt nyújtott be a városi
tanácshoz, melyben azt kérte, hogy a város ke-
zelése alatt levő protestáns árvatartó alap, a hely-
beli ev. ref. és ág. ev. egyházak részére, lélek-
szám aránya szerint megosztva, adassék ki. Ezen
kérvény támogatására erős mozgalom keletkezett.
A városi közgyűlés el is határozta, hogy azon
körülményt tekintve, mely szerint a kérdéses
árvatartó alap fele része — habár törvénytele-
nül, és erőszakosan is — a róm. kath. egyház-
nak, az 1862-dik évben már tényleg átadatott és
annak azóta háborítatlan birtokában van: azon
árvatartó alapnak, a város kezelése alatti másik
fele részét, mely akkor 292,064 frt 99 kr. fölke-
összegeből s a táblai ház ondódi földjéből állott,
a folyamodó debreceni ev. ref. és ág. ev. egy-
házaknak lélekszám aránya szerint megosztva és

elkülönítve kiadja. Ezen árva tartó alap ki is adattott, most az árvák gondozására rendelt más alapokkal és hagyományokkal együtt, az egyház pénztára által kezeltetik s évi jövedelméből 274 árva ruhával és könyvvel 471 árva pedig egyenként 20 koronától 240 koronáig terjedő összeggel évenként segélyeztetik. Ezen árvák ügyének gondozására, egy lelkész elnöklété alatt, az árva ügyi bizottság szervezetett és megalakított.

Az árva ügynek ezen rendezését követte az ugynevezett Ispotály területén levő előcskult házakban elhelyezett egyházi szegények ügyének szabályozása. Ezen ügyben város és egyház közt, az egyházkerület és a Belügyminister által is megerősített azon egyezség jött létre, hogy az ugynevezett Ispotály területén, az egyezség megkötésétől számított két év múlva, Debrecen sz. kir. város építeni köteles 100 férfi és 100 nő részére egy-egy szegényházat, az egyház pedig szintén azon területen építtetni köteles 100 fiú és 100 leány részére egy-egy árvaházat. Ugy a két szegényház, mint a két árvaház az egyház tulajdona lesz, de az azon házakban elhelyezendő szegényeket és árvákat az egyház lesz köteles ruházni, élelmezni és gondozni.

Az ezen egyezségben elvállalt kötelezettség teljesítésére gyűjtögeti most az egyház árva és szegényügyi bizottsága, az általa évenként megakarítható összegeket. Jól tudja ezt dr. Ferenczy Gyula ur. Mégis cikksorozatában ezt írja: „Mivé zsugorodik össze a valóságban a hatalmas szellemi emeltyü? Az árvák gondozása takarékpénztárrá, mely nem annyira árvákat segít, mint inkább tőkét gyűjt és egy palotára rakja össze a most gondjai alatt levő gyermekeken megtakarított sok ezreit; a szegények istápolása meg egy kényszer dologházzá, mely nem annyira elesetteket ápol, mint azok munkáját hasznosítja.” Hinc még egy tanárnak a tollát is ilyen bírálat megírására képes vezetni a szenvedély.

A cikk sorozatban szó van még a lelkészi kar tagjainak helyzetéről, működéséről, az egyházi és templomi szolgálatok miként teljesítéséről. A részvét és kímélet szavaiba burkolt, a valóságnak meg nem felelő és annál mélyebben sebző ezen támadások, egy tanártól, ki még nem régen lelkész volt, hogy helyesek-e? annak megítélését a nagy közönségre bizzuk. De mikor lelkészi karunk tagjai közül hármat — kik közül egy, több mint 50 év óta, a másik több mint 40 év óta, a harmadik csaknem 40 év óta működik a lelkészi pályán — azért tüntet fel a debreceni egyház általa rajzolt és az ő szenvedélye által kiszínezett jelen helyzetének, habár részben, de mégis okozóit, mert mind hárman, saját fizetésükből segéd-lelkészt tartanak: ezt méltányosan

éppen az a tanár nem cselekedheti, ki azon kedvező helyzetbe jutott, hogy 30 évi szolgálat után, egész fizetésével nyugdíjba mehet. Hát annak is a debreceni egyház az oka, hogy egyetemes ev. ref. egyházunk oly nyugdíj intézetet lelkészei javára be nem rendezett, mint a milyent tanárai részére, a mi örömünkre és a mi közreműködésünkkel is felállított. Azt pedig a cikk sorozat írója homman tudja, hogy ha a lelkészeknek is oly nyugdíj intézete lenne, mint a milyen a tanároknak van, azon három lelkész társaink közül egyik és másik, nem adott volna-e már helyet új és fiatalabb erőnek, nem vonult volna-e nyugalomba.

Hogy a cikksorozat írója által szintén ki színezve feltárt csapó-kerti helyzetet is ismertesük és főleg, hogy az általunk elmondottakat ki egészítsük, meg kell említenünk, hogy az Emlékiratban lefektetett elvek megvalósítására szükséges szervezkedési munkálatokból hátra van még és most következik Csapó-utcán, a régi Szarvaspíacon, a mai Árpád-téren, egy templomnak, egy paplaknak felépíttetése és ottan egy lelkészi állomásnak szervezése és betöltése. Ezen templom építésének alapjátul szolgál a Vecsey-Brukner alapítvány, mely áll egy oly területből, melyet az alapító levél rendelkezése szerint házhelyekül kell felosztani és értékesíteni s az így alakult telkek vételárából kell a templomot felépíteni.

A város éveken keresztül függőben tartotta azon terület értékesítését, mert kaszárnya épületek nélkül akarta azon területet megszerezni. Mihelyt a város ezen szándékától előállott, a presbiterium csakhamar elhatározta ezen területnek telkekre szaggatását és eladását. A telkek ki vannak szaggatva, de a közgazdasági válság miatt, azon telkeket kellő árért eladni ez idő szerint nem lehet. Várni kell tehát az eladással míg az ingatlanok ára ismét emelkedni fog; mert különben az alapítványnak okoznánk kárt s a telkek árért befolyó összeg az alapító által előirányzott összegnél kevesebb lenne; ez pedig a szervezkedés munkájának befejezését, nem elősegítené, hanem hátráltatná.

Felelnünk kell még azon kérdésre, hogy ha a presbiterium a cikksorozat írójának szenvedélye által elragadtatva, kellő megfontolás és előleges költségelőirányzat készítése nélkül elhatározná, hogy a kívánt feltételek mellett egyházmegyévé alakul és szervezkedik, azonnal megszűnnék-e az egyház jelen helyzete? főleg megszűnnék-e a cikksorozatban hol magasztalva, hol kiesínnyelve emlegetett „kabai esperesnek hatósága?”

Nem akarván a történendőknek elibe venni, e kérdésre feleletül csak is az egyházkerületi

Doverből jertünk. A 1. és 2. csomópont között, mely Calais és Dover közt köz-

Amerika 1/4 magasabb

ur ezt nem volt

jegyző selekedni,

többször
den az

ten.

idő
llapot
relyes
dekek
inden
átolni
k ér-
ipar-

zletes
szinte
át ál-
bbre-
igaz-
lé az
látos
tekin-
s ha
tositik

Kál-
szük-
alla-
vala-
sza-
ermé-
az el-
bbben
vég-
öknék
azt,
gyved
egyző
fellel-
esaka-
a hasz-
met
em-
egyét
ügy-
nhoz-
kiába
nalva
szept.
tte a
yenge
resen
örvát,
sőt
pénz-
etnek
azért
volna
ilyzat
értent
régén
hogy
ritása
lanul
szi a
izott-
hogy
pénz-
zetést
jegyző

Elsőrendű arankamentes, a m. kir. állami
Vetőmagvizsgáló állomás által előmzárólt

Nelkülözhetlen és felülmúlhatlan, hatásában csalhatatlan.

Lóh

továt
bizha
Ober

re

Holl

Deb

pa
Bt
Tis
ber
tat
lye
Lo
mij
és

6

közgyűlés többségének ide vonatkozó azon határozatát idézzük, melyben feltalálható. — mert benne foglaltatik, — azon kérdésre a felelet. E határozat a következő:

„Egyházkerületi közgyűlésünk a tett indítvány alapján felhívja a debreceni egyházmegyét, hogy a debreceni egyházban a különleges állást megszüntetve, egyházi törvényeink értelmében a felügyeletet és ellenőrzést vegye át s esperese az E. T. 162—165. §-aiban körülírt jog körében járjon el. Egyben felhívja és útastítja a debreceni egyház presbyteriumát, hogy ha netalán az egyházmegyével szemben önállóságát fenn akarná tartani: egy év lefolyása alatt szervezkedjék, a törvényben megállapított módozatok mellett külön egyházmegyévé: önként értetvén, hogy addig is, míg esetleg ezen szervezkedés keresztül vihető, minden tekintetben az egyházmegye hatósága s ellenőrzése alatt marad.”

* * *

Ezek után felhívjuk és tisztelettel kérjük ref. egyetemes egyházunk és gyülekezetünk összes tagjait, hogy egyházunknak általunk feltart helyzetét bírálják meg igazsággal és egyházunk iránti szeretettel, hogy szenvedély által vezérelt és szenvedélyeket kelteni alkalmas hírlapi cikkek, névtelen és álnév alatt intézett hírlapi támadások által, magokat befolyásoltatni és megzavartatni ne engedjék.

Az a presbyterium, mely 16 éven át, az általunk felsorolt szervezkedést, oly kitarással és következetességgel végezte, de tetteivel, sem hírlapokban, sem más téren, soha nem hivalkodott — sőt most is csak a helyzet megismertetése végett soroltuk fel azt.

Az a presbyterium, mely a szervezkedés nagy munkáján felül, ugyanazon 16 év alatt az egyház összes épületeit jó karba hozatta, a tanítók részére külön gyűléstermet, a felsőbb leányiskola és azzal kapcsolatos elemi iskola részére kellő helyiségeket és internátust építettett, az intézetet szervezte és berendezte, a nagy templomot kijavította, a Péterfiak két telken elavult épületek helyett, díszes tanári lakást és jövedelmező bérházat építettett, közelebről pedig a szervezés alatt levő tanítónő képezde részére iskolai és internátusi épületeket emeltetett s ezen intézetet is szervezi, rendezti.

Az a presbyterium, mely a szervezkedéssel egybekötött munkálatokat és a felsorolt összes építkezéseket, az egyház tagjainak minden újabb megterhelhetése nélkül úgy hajtotta végre és akként létesítette, hogy a kezelésére bizott vagyon és tőke igen tekintélyes és nagy összeggel még növekedett,

az egyesek által különböző indokokból sokszor kicsinyelt és méltatlanul megtámadott az a presbyterium, meg fogja most is találni azt a helyes utat, mely az egyház jelen helyzetéből nagyobb rázkódás nélkül és biztosan kivezet: követvén most is e város és egyház régi Előjárójának azon ösmeretes példaadását, hogy fontos kérdésekben mielőtt határoztak és cselekedtek volna, kellő körültekintéssel és alaposzággal előbb mindeneket megfontoltak és szenvedély által vezéreltetni magokat soha nem engedték.

Kelt az 1901-dik év, márcz. 6-án tartott lelkeszi értekezletünkben,

*A debreceni ev. ref. egyház
lelkéssi kara.*

ell
ro
se

m
h:

gy

többször
nden szó

den.

y idő
állapot
nyelvs
dekek
inden
átolni
k er-
ipar-

szletes
szinte
at ál-
öbbre-
igaz-
le az
álatos
tekin-
s ha
rösítik

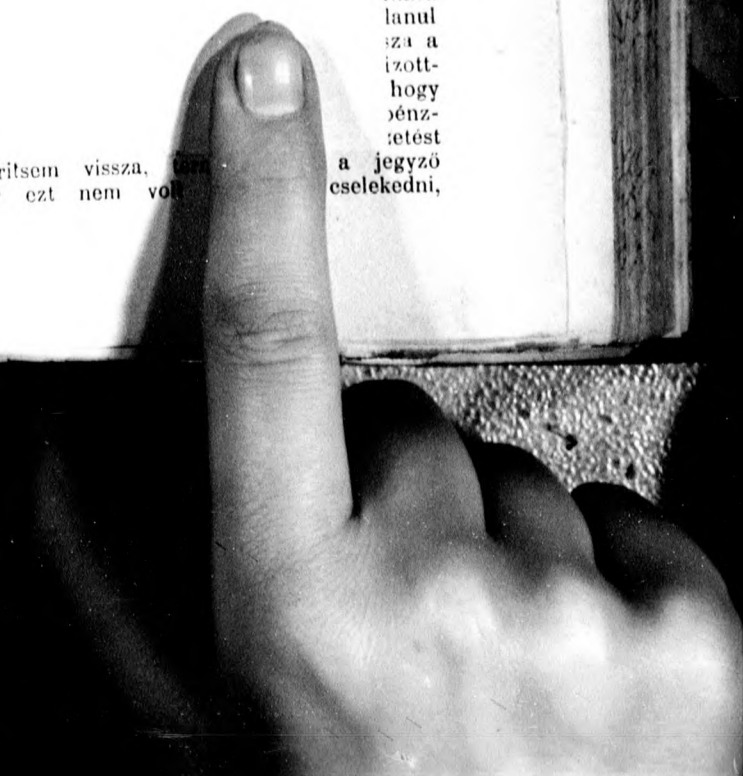
Kül-
szük-
állá-
vala-
sza-
ermé-
az el-
öbben
vég-
öknek
azt,
gyvéd
egyző
fellel-
csak-
a ha-
szme-
t em-
egyét
ügy-
nhoz-
kiába
nalva
szept.
tte a
yenge
resen
örvã-
söt
pénz-
etnek
azért
volna
ilyzat
irtént
régén
hog
ritása
lanul
za a
izott-
hog
pénz-
retést

a jegyző
cselekedni,

Doverbol jelentik : A Pas de Calais
gözös, mely Calais és Pover közt köz-

Amerika 1/4 magasabb

térítsem vissza,
ur ezt nem volt

Elsőrendű arankamentes. a m. kir. állami
Vetőmagvizsgáló állomás által álmézérelt

Nelkülözhetlen és feülmulhatlan, hatásában csalhatatlan.

Löhe

továb
bizha

Obern

re

Holl

Deb:

⊕
⊕
⊕ pá
⊕ Bu
⊕ Tis
⊕ ben
⊕ tat
⊕ lyei
⊕ Lot
⊕ mir
⊕ és

L
r
e
s
n
h
g